

# МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

---

DOI: 10.5281/zenodo.2537219  
ПРЕДБОРСЬКИЙ В.А.

## **Гібридна, кризова паралельна реальність владного простору як загроза національній безпеці**

**Предметом дослідження** є теоретичні аспекти розвитку тіньового паралельного владного простору як феномена інформаційної ери, закономірностей його викривлень, зростання, тіньових гібридних небезпек, прискорення макромеханізмів тіньового перерозподілу власності та влади.

**Метою дослідження** є подальше дискурсивне вивчення причинного комплексу тіньових аспектів владних процесів, у тому числі множини тіньових паралельних просторів, як факторів посилення інноваційно–криміногенних явищ у владній сфері.

**Методи дослідження.** У роботі застосовано сукупність наукових методів і підходів, у тому числі системний, історичний, логічний, що дозволило забезпечити концептуальну єдність і ефективність дослідження.

**Результати роботи.** У статті обґрунтовано необхідність системного вивчення процесів тінізації влади, на які найсуттєвіший вплив здійснює розвиток паралельної тіньової реальності, досліджені сучасні інноваційно–криміногенні методи отримання владно–тіньової дельти.

**Галузь застосування результатів.** Система наук з галузі державного управління, економічної безпеки, права, широке коло проблем соціально–економічних наук з дослідження дисфункціонального розвитку.

**Висновки.** Основні висновки дослідження можна звести до формулювання: 1) серед полісистеми сучасних владних паралельних реальностей особливе деструктивне місце займає тіньова інформаційна паралельна реальність – тіньове паралельне парасуспільство; 2) синкретизм (гібридизація) влади та олігархічного бізнесу являють собою потужні секторальні макросуспільні тінюві утворення паралельних реальностей; 3) тіньовий владний простір набуває рис гібридного конфлікту; 4) в умовах прискореного розвитку тіньових паралельних реальностей влади виникає інноваційно–криміногенний тип тіньового зростання.

**Ключові слова:** тіньовий паралельний простір влади, тіньове паралельне парасуспільство, гібридна інформаційна криза влади, інноваційно–криміногенний тип тіньового зростання.

## Гибридная, кризисная параллельная реальность властного пространства как угроза национальной безопасности

**Предметом исследования** являются теоретические аспекты развития теневого параллельного властного пространства как феномена информационной эры, закономерностей его искривления, возрастания теневых гибридных опасностей, ускорения макро-механизмов теневого перераспределения собственности и власти.

**Целью исследования** является дальнейшее дискурсивное изучение причинного комплекса теневых аспектов властных процессов, в том числе множества теневых параллельных пространств как факторов усиления инновационно-криминогенных явлений во властной сфере.

**Методы исследования.** В работе применена совокупность научных методов и подходов, в том числе системный, исторический, логический, которые позволили обеспечить концептуальное единство и эффективность исследования.

**Результаты работы.** В статье обоснована необходимость системного изучения процессов тенезации власти, на которые наиболее существенное воздействие осуществляет развитие параллельной теневой реальности, исследованы современные инновационно-криминогенные методы получения властно-теневой дельты.

**Отрасль применения результатов.** Система наук из отрасли государственного управления, экономической безопасности, права, широкий круг проблем социально-экономических наук из исследования дисфункционального развития.

**Выводы.** Основные выводы исследования можно свести к формулированию: 1) среди полисистем современных властных параллельных реальностей особенное деструктивное место занимает теневая информационная параллельная реальность – теневое параллельное параобщество; 2) синкретизм (гибридизация) власти и олигархического бизнеса являет собой мощные секторальные макрообщественные теневые группировки параллельных реальностей; 3) теневое властное пространство приобретает черты гибридного конфликта; 4) в условиях ускоренного развития теневых параллельных реальностей власти возникает инновационно-криминогенный тип теневого роста.

**Ключевые слова:** теневое параллельное пространство власти, теневое параллельное параобщество, гибридный информационный кризис власти, инновационно-криминогенный тип теневого роста.

PREDBORSKIY V.A.

## Hybrid, crisis parallel reality of authorities space as a threat to national security

**The subject of research** is the theoretical aspects of the development of the shadow parallel, power space as a phenomenon of the information age, the laws of its curvature, the increase of shadow hybrid hazards, the acceleration of macro-mechanisms of shadow redistribution of property and power.

**The purpose of the study** is to further discursive study of the causal complex of shadow aspects of power processes, including the multitude of shadow parallel spaces as factors for the strengthening of innovation-criminogenic phenomena in the power sphere.

**Methods of research.** The paper uses a set of scientific methods and approaches, including systemic, historical, logical, which allowed to ensure the conceptual unity and effectiveness of the research.

**Results of the work.** The article substantiates the need for a systematic study of the processes of power shadowing, on which the most significant impact is carried out by the development of a parallel shadow reality, the modern innovative criminogenic methods for obtaining a power-shadow delta are investigated.

**Application of results.** The system of sciences from the field of government, economic security, law, a wide range of problems of socio-economic sciences from the study of dysfunctional development.

**Conclusions.** *The main conclusions of the research can be reduced to the formulation: 1) among the polysystems of modern power parallel realities, the special information destructive place is occupied by the shadow information parallel reality – the shadow parallel para–society; 2) syncretism (hybridization) of power and oligarchic business is a powerful sectoral macro–social shadow groupings of parallel realities; 3) the shadow power space acquires the features of a hybrid conflict; 4) in the conditions of accelerated development of the shadow parallel realities of power, an innovative criminogenic type of shadow growth arises.*

**Keywords:** *shadow parallel space of power, shadow parallel para–society, hybrid information crisis of power, innovative–criminogenic type of shadow growth.*

**Постановка проблеми.** Аналіз особливостей сучасних владних процесів вітчизняного розвитку свідчить про наявність перманентного відтворення дисфункційної неспроможності інституційно–владної структури, її тотальної не–транспарентності та тінізації, високої адаптогенності влади щодо нейтралізації всіх форм громадського контролю та впливу. У чому причина наявності цього стійкого антиреформістського тренду щодо задоволення корінних суспільних інтересів щодо суспільного реформування, перманентної неспроможності влади щодо демонтажу пострадянського системного залежного тренду розвитку, низької її суспільної дієздатності, корупційно–олігархічної спрямованості? Чи є вони проявом лише стохастичної неефективності сучасного політико–економічного класу, чи є фатальними наслідками нездоланих довгострокових протиріч вітчизняного розвитку?

Вимоги суспільства щодо протидії тіньовим владним процесам знайшли відображення в ряді важливих законодавчих, нормативно–правових актів держави, таких як: закони України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні на 2014–2017 роки» (2014), «Про запобігання корупції» (2014), Укази Президента України «Про невідкладні додаткові заходи щодо посилення боротьби з організованою злочинністю і корупцією» (2003) та «Про першочергові заходи щодо детінізації економіки та протидії корупції» (2005), постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015–2017 роки» (2015), інші відомчі акти з питань обмеження її зростання.

**Аналіз досліджень та публікацій з проблеми.** До вітчизняних досліджень з теорії тінізації відносин належать праці В. Д. Базилевича, А. В. Базилюка, О. І. Барановського, В. М. Бородюка, Г. С. Буряка, З. С. Варналія, А. С. Гальчин–

ського, Я. Я. Дьяченка, С. О. Коваленка, І. І. Мазур, В. О. Мандибури, О. В. Турчинова та ін. Значний внесок у розробку адміністративно–правових і кримінально–правових аспектів протидії корупції здійснили вітчизняні вчені–юристи.

У той же час, у зв'язку з недостатнім системним вивченням явищ тінізаційних протиріч розвитку, перш за все у владному сегменті суспільних процесів, причин їх існування, історичних особливостей формування тіньової інституційної структури влади, потребують подальшого дослідження дисфункціональна структура влади та механізми тіньових поліструктур тіньового тиску, що стають потужним тіньовим буфером на шляху здійснення системних суспільних реформ. Все це обумовлює необхідність дослідження спеціальних тінізаційних можливостей паралельних тіньових структур влади.

**Метою статті** є подальше дискурсивне вивчення причинного комплексу тінізаційних аспектів сучасного зростання, у тому числі множини тіньових паралельних реальностей як факторів посилення інноваційно–криміногенних явищ у владній сфері.

**Виклад основного матеріалу.** Бурхливі бі–фуркаційні зрушення в суспільному житті, гострі соціальні конфлікти, гібридні війни поставили перед методологією науки ряд нових проблем [1], що зумовило необхідність переосмислення традиційних проблем, зокрема засобами теорії постмодернізму, найважливішим фактором становлення якого стала інформаційна культура. Вона обумовила перехід від базового значення виробництва речей до виробництва знаків, символів, інформації, паралельної інформаційної реальності. Одним із шляхів подолання методологічної кризи, у тому числі щодо дослідження тіньових владних процесів, є забезпечення конструктивного синтезу теоретичних досліджень, у тому числі засобами синтезу категоріального апарату суспільних наук. Переростання тих чи інших понять, категорій, що початково виникли в

окремих часткових галузях знань, у поняття загальнонаукового характеру та змісту, що визнаються науковим товариством як базові елементи структури сучасної наукової парадигми, є важливою закономірністю розвитку науки. А. С. Гальчинський відмічає, що існуючі способи розподілу суспільних наук, що диференціюються не стільки завдяки предмету дослідження, скільки в силу історичних (і не в останню чергу адміністративних) причин, стають у все більшій мірі неефективними. Сьогодні головна вимога до суспільствознавства – «зібрати окремі частини в єдине ціле», сформувані принципи узагальнюючої теорії, що в більшій мірі є адекватною логіці сучасних трансформацій [2]. Однією з таких категорій є категорія інформації [3] та сформована нею «паралельна реальність», застосування їх як засобу для подальшого розвитку теоретичних досліджень тіньових процесів, зокрема у так званій гібридній кризовій формі влади<sup>1</sup>.

Масовий розвиток інформаційних процесів в останні десятиріччя XX–XXI ст.ст. перетворили інформацію з окремого фактору виробництва на найважливішу форму віртуальної суспільної владної реальності – паралельну існуючим (фізичним) матеріальним. Серед полісистем сучасних владних паралельних реальностей важливе (деструктивне) місце займає тіньова інформаційна паралельна реальність – тіньове паралельне парасуспільство як масштабне системне утворення, розвиток якої за сучасних умов прискорюється. Поєднання тіньової паралельної реальності у множині її декомпозицій і паралельної реальності офіційного простору сучасного суспільства утворюють одну із потужних гібридних моделей його розвитку.

Тіньове паралельне парасуспільство, як реальність в сучасних умовах, функціонально має найширшу розвинену множину поліструктур, що є інформаційною асиметрією офіційної, активно (гібридно) перехрещених з останньою.

До головних компонентів паралельних реальностей, що сформували кризово-гібридний характер влади, перманентну нестійкість та за-

грозу руйнівних часток розвитку, відносяться цінності, політичне правління, економічна система, правове, правоохоронне забезпечення тощо. До них належить також, на нашу думку, особлива форма взаємозв'язку та взаємозалежності держави та економіки, що у величезній мірі характеризує особливості суспільної організації, інституційний устрій тих чи інших суспільних систем.

Двоїстість засобів владного простору зумовлена існуванням та розвитком протиріччя між двома модусами сучасної гібридної кризи влади – фізичної дійсності та дискурсивного конструкту [4, с. 41–45]. Так, владний конфлікт слід трактувати як насамперед фізичний, матеріальний феномен – це персонал владних структур, керівництво, їх соціальний капітал, технічні засоби управління, зв'язку, інформаційна техніка, комунікації тощо. Водночас фізичний потенціал та його реалізація у владних процесах супроводжуються процесами їхнього дискурсивного осмислення, словесного опису та аналізу.

Фізичний модус існування конфлікту влади завжди йде у супроводі її дискурсивного модусу. Конфлікти набувають сенсу і статусу лише разом із дискурсивними формами.

Міфи, історичні хроніки, романи, репортажі, монографії, праці філософів й істориків, доповіді експертів й аналітиків, присвячені протиріччям владного конфлікту, корпоративне та адміністративне право та інше – перелік текстових і соціальних форм осмислення явища конфлікту та інтерпретацій конкретних владних подій можна продовжувати та розширювати майже нескінченно. Об'єднує ці різноманітні види діяльності її знаковий (семіотичний) характер. Рефлексія про владний конфлікт (так само, як усі інші види рефлексії) розгортається в дискурсивному вимірі. Можемо стверджувати, що конфлікти влади є невід'ємними від словесних, дискурсивних практик.

Таким чином, доходимо загального висновку, що владний конфлікт реалізується як у матеріальному (фізичному), так і в дискурсивному вимірах. Відповідно для визначення сутнісних ознак конфлікту необхідно враховувати два модуси її існування: 1) конфлікт як феномен фізичної реальності; 2) конфлікт як дискурсивний конструкт. Співвідношення між двома модусами може бути описане, зокрема, за допомогою сучасних когнітивно-семантичних та комунікативних підходів, що дозволяють поставити питання про характер зв'язку між текстами

<sup>1</sup> *Владна криза – це особливий переломний стан у розвитку та функціонуванні владної системи суспільства, державно-владних структур, що характеризується системою втратою конгруентності функціонування інституційної системи, нестабільністю, розбалансованістю діяльності політичних структур, зниженням рівня керівності соціально-економічними процесами, загостренням соціально-економічних та інших соціальних інституцій, економічних конфліктів, зростанням критичної невдоволеності й конфліктної активності мас.*

щодо владного конфлікту (дискурсивними практиками й наративами) та матеріальними (фізичними) параметрами владних криз.

Гібридний владний конфлікт, що обумовлює кризовий характер владних процесів, у загальному вигляді розуміють як конфліктні дії, що здійснюються шляхом поєднання інформаційних, управлінських, економічних та інших засобів з метою досягнення стратегічних владних цілей. Специфіка такого поєднання полягає в тому, що кожний із способів ведення гібридного конфлікту застосовується у владних цілях і використовується як засіб усунення політичного супротивника. Таке функціональне поєднання у межах гібридних конфліктів гетерогенних явищ і засобів вимагає комплексного аналітичного підходу з боку представників різних галузей знань. Слід, однак, взяти до уваги, що на заваді побудові комплексних міждисциплінарних підходів стоять відмінності у предметній сфері окремих наук, що мають справу з тим самим об'єктом, у цьому випадку – з гібридними владним конфліктом.

В останні десятиліття співвідношення двох модусів владного конфлікту – дискурсивного та матеріального – набуло різко асиметричного характеру: матеріальний модус владних процесів залишається відносно локалізованим, обмеженим, у значній мірі вторинним.

Синкретизм (гібридизація) влади та олігархічного бізнесу у вітчизняній економіці має не стільки значення як окремі, мозаїчні утворення, що мають значення як певні сегменти суспільного простору, скільки як потужні секторальні макросуспільні тіньові утворення паралельних реальностей з характеристиками симбіозу тіньової влади та елітного (олігархічного) бізнесу<sup>2</sup>.

Синкретизм тіньового бізнесу та влади як макросуспільне утворення, як симбіоз тіньової влади та бізнесу потребують й відповідної адекватної форми владної організації, що виявляється в існуванні тіньової «автономної» держави.

Поява «автономної» (від суспільних інтересів) тіньової влади в умовах прискореного розвитку

<sup>2</sup> Масштабна гібридизація владних відносин, що обумовлена: 1) існуванням множини паралельних віртуальних просторів інформаційних впливів, що є перетвореними, тінізаційно зміненими формами матеріальних (об'єктивних) процесів влади та, 2) численні явища гібридизації матеріальних суб'єктів влади та бізнесу, що в цілому є проявами тіньової модифікації інформаційного ресурсу по відношенню до їх об'єктивної основи, визначають найосяжніше поширення тіньових і тінізаційних процесів.

паралельних тіньових реальностей означає все більшу її сегментованість (автономізацію), тінізацію, конфліктність влади.

Суспільна форма тіньової «автономної» держави є результатом діалектичного заперечення та утримання в собі (діалектичне зняття) попередніх форм історичного розвитку, що має кланову неформальну структуру, сформовану на базі територіально-бізнесового та службово-бізнесового нагромадження клієнтських, корупційних зв'язків в адміністративно-бізнесових групах, що утворюють нетранспарентну, «автономну» (від офіційної держави, суспільства), паразитарну, тіньову паралельну офіційній, державу (державу – реципієнта паразитарних структур). Таким чином дисфункційні проблеми організації влади, зокрема наявності в ній системної тінізації, корупції в Україні, обумовлені найтіснішим зв'язком із закономірностями інтенсивного типу тіньової діяльності, розвитку метаморфоз неформальної організації, наявності джерел потенційної дисфункційності в їх генезі.

Існування автономної, тіньової держави за межами впливу, регулювання та контролю офіційної державної влади, замість цього зрощення її з провідними паразитарними сегментами влади, виведення з-під контролю суспільства, створення «автономної» тіньової держави – двійника офіційної, перетворює її на наймогутнішу частину сучасної тіньової паралельної реальності, на основний активатор, репродуктор, каталізатор поширення паразитарної тінізації економічного життя через перекладання фіскального тягаря на плечі ординарної економіки. Ця друга тіньова, паразитарна «автономна» держава не тільки знаходиться поза офіційного контролю та регулювання, але й активно протистоїть, протидіє офіційній державі, «стоїть» над нею, у значній мірі обмежує її можливості щодо реформування та розвитку, контролю з боку суспільства.

Терміни існування «автономної» держави, структури, організації головних її рухомих сил не є дзеркальним відображенням офіційної, панування головних політичних команд в «автономній» та паралельній офіційній державах має свої закономірності розвитку та механізми впливу.

Другою стороною симбіозу тіньової влади та бізнесу (економіки) у вітчизняному суспільстві є наявність тіньової паразитарної елітної структури як форми світової корпоратії, що синкретично (гібридно) зв'язана з владою, органічно інтегрована з нею.

Сучасна елітна, паразитарна, тіньова структура тіньової паралельної реальності – це базовий (у межах загального економічного простору) системоутворюючий сектор народногосподарської структури, як правило, за межами реального сектора, що визначає головне спрямування, систему головних інтересів і протиріч економічного розвитку, характер зв'язку між базовим і периферійними секторами. Це синергетична форма утворення та розширення структурного розламу, гібридизації (синкретизму) вищих ланок влади та великого бізнесу. Дослідження конкретної соціально-економічної форми елітного сектора, його зв'язків з тіньовою державою залежить від відповідних функцій історичного етапу розвитку всієї економічної структури суспільства, в яких відбувається модифікація цієї форми. В умовах кризи державного управління, загострення протиріч модернізації, панування як провідної тіньової функції перерозподілу власності та влади елітний сектор не може не набувати паразитарної форми.

Змістом синкретизму «автономної» держави та тіньового, паразитарного (олігархічного) сектора є відносини господарювання для обмеженого кола осіб, забезпечених олігархічними, політичними відносинами, корупційними та родинними зв'язками з вищими щаблями адміністративної та судової влади, правоохоронних органів, відсутністю економічної, політичної, кадрової конкуренції в поєднанні з необмеженим доступом до національних ресурсів країни. Форма існування симбіозу елітного сектора та «автономної» держави набуває форми тіньового парасуспільства – альтернативного тіньового центру влади та суспільного тренду розвитку. У цих умовах корупція набуває системного характеру, стає невід'ємним атрибутом адміністративної системи, іманентним способом її регуляції. Тіньове парасуспільство паралельної тіньової реальності – це закрита сфера народного господарства, що монополізована олігархічними структурами, що мають на меті отримання надвисоких доходів за допомогою використання значною мірою спекулятивного фінансового капіталу. Існуюча як пануюча тіньова структура, тіньове парасуспільство утворює, відповідно до своїх потреб, і тіньову політичну, соціально-економічну інфраструктуру, що зумовлює тіньовий режим функціонування рядових суб'єктів господарювання.

Натомість дискурс, пов'язаний з подіями в Україні, набув глобального масштабу, при цьо-

му значно варіюючи на локальному (внутрішньоукраїнському), міждержавному і глобальному рівнях. Ці три головні виміри інформаційного дискурсу владного конфлікту пов'язані з різними, часто контрверсійними, інтерпретаціями подій.

Дискурс гібридного конфлікту не обмежується медійною сферою, виходить за її межі. Крім паперових, електронних та інтернет-медій він охоплює широкий спектр соціальної комунікації, починаючи від приватних розмов на теми тих або інших різновидів протистояння, залаштункових механізмів влади, зокрема з використанням інструментів «автономної» тіньової влади, і закінчуючи перемовинами дипломатів [4, с. 43–45], які утворюють потужну систему дискурсу щодо механізмів української влади, супроводження політичного дискурсу щодо виборчих змагань, зовнішнього управління владними процесами в Україні навколо російсько-українського конфлікту, системного корупційного переродження влади тощо [3].

Онтологічно тіньова діяльність існує тисячі років, але вона як система у вихідний період свого розвитку не мала такого рангу небезпеки серед загроз державі та суспільству. У цей доісторичний (для «тіньової економіки») період вона розвивалася екстенсивно і мала паразитарно-компенсаційний характер (I тип тіньового зростання), не утворювала окремих простір тіньової паралельної реальності.

Тіньова економіка I типу виникає у просторі протиріч між різними (часто функціонально близькими формами чи сферами діяльності), наприклад між платоспроможним попитом та спроможністю виробничо-збутової, логістичної сфери його задовольняти, між зростаючими потребами суспільства та обмеженими засобами, котрі держава спрямовує та забезпечує щодо їх задоволення тощо. Розширення спектру таких протиріч, набуття ними кризової форми перетворюють їх на все більш розширений простір тіньової діяльності. Таким чином, екстенсивний тип тіньового зростання – це розширення паразитарної тіньової діяльності на основі переважно кількісного збільшення обсягу протиріч при збереженні попередніх техніко-технологічних і кваліфікаційних параметрів тіньового менеджменту. У певній мірі тіньова економіка при цьому типі зростання виконує й позитивну – компенсаторну функцію задоволення суспільних потреб у зв'язку з тим, що офіційна система не в змозі задовольнити нагальні суспільні потреби.

Принципово інший тип зростання – (II тип інтенсивного тіньового зростання) – «інноваційно-криміногенний» – виникає в умовах «революції менеджерів» – інтенсивного використання інформаційних потоків в інтересах їх тінізації, коли його суб'єкти активно використовують саму систему менеджменту, створюють широко розбудовану штучну систему кримінальної (криміногенної) неосфери менеджменту для здійснення тіньової діяльності – штучне розширення самого простору, сфер, форм тіньових процесів, їх методів та механізмів. Особливу потужність інтенсивному кризовому типу тіньової влади надає його обумовленість синкретизмом (гібридизацією) бізнесу та влади, інтеграцією, синергетизмом їх тіньової та дискурсивного типу паралельної тіньової реальності діяльності цих важливих функціональних суспільних сфер. Таким чином, інтенсивний тип зростання потребує принципово іншого – вищого техніко-технологічного її базису, що продукується надсучасними досягненнями менеджменту, інформатики, логістики, інноваційних технологій тощо. Важливу кризову небезпеку інтенсивному типу тіньового зростання становить найширша можливість підсилення його тіньового характеру втручанням зовнішніх деструктивних сил з метою ще більшого їх синергетично-тінізаційного викривлення.

Проявами такого типу тіньового зростання є сучасна розбудова макросистеми тіньової реальності, коли системно тінізується структура суспільного дискурсу, приватизаційних процесів, конвертаційних центрів, офшорних зон, енергетична залежність країни (що має у великій мірі штучний тіньовий характер) системні банківські банкрутства, тіньове рефінансування банків, розкрадання бюджетних ресурсів, система субсидій та субвенцій, інфляційні кризи національної валюти, тіньові структури типу Росукренерго, «віртуальна» економіка тіньових фінансових, валютних криз, вилучення геоекономічної ренти засобами потоків контрабанди, утворення тіньової дельти у трансфертних цінах через формування «чорних» тіньових зон типу «Придністров'я», «Новоросії», тіньові засоби знищення українського війська, гібридна війна, що утворює величезних обсягів комплекс тіньових дискурсивних методів, сфер, форм тощо. Слід підкреслити, що розвиток форм інтенсивного інноваційно-криміногенного типу зростання тіньової діяльності йде не внаслідок лише розвитку суспільних кризових протиріч, а в результаті розвитку тіньового потенціалу менедж-

менту, власної логіки розвитку дискурсивних паралельних реальностей, перш за все що обслуговує рівень вищих його ланок та бюрократично-корупційних ланок державно-владного управління, їх тіньового, паразитарного менталітету та інтересу.

Таким чином, сучасна форма тіньової паралельної реальності є найбільш розвиненою за своїми деформаційними, тінізаційними можливостями, вітчизняною макросуспільною тіньовою формою, що має найпотужніший потенціал щодо реалізації своїх внутрішньокорпоративних цілей, спрямованих на поширення та поглиблення потуг тіньового простору, що мають високий ранг тіньової небезпеки – небезпеки надзвичайного звуження легітимної частини реалізації офіційної політики влади, подальшої руйнації, деградації інституційної системи держави, громадянського суспільства. Тіньова паралельна реальність є найвпливовішим суспільним феноменом, що, не зважаючи на високий потенціал українського суспільства в багатьох сферах суспільного життя максимально мінімізує реальні результати національного поступу.

Необхідність широкого реформістського оновлення суспільства обумовлює виконання для цього необхідної передумови – попереднього обмеження, поступового детінізаційного оздоровлення, системи наявної тіньової інформаційної реальності. Адже, як правило, найрішучі реформістські заходи, покладені на існуючий тіньовий базис, можуть дати лише посилення (часто прискорене) подальших тінізаційних процесів. Отже, успішні суспільні реформи потребують наявності та реалізації попередньої стратегії детінізації, вивчення історичного досвіду проведення успішних вітчизняних, зокрема «козацьких» реформ [5]. Інституційно її функційні органи можуть бути створені на базі підрозділів Ради національної безпеки і оборони України, що розбудовуються в країні, котрі мають між собою внутрішньосистемні зв'язки.

### Висновки

Масовий розвиток інформаційних процесів в останні десятиріччя ХХ–ХХІ ст.ст. перетворили інформацію з окремого фактору виробництва на найважливішу форму віртуальної суспільну владну реальність – паралельну існуючим (фізичним) матеріальним. Серед полісистем сучасних владних паралельних реальностей важливе (деструктивне) місце займає тіньова інформаційна паралельна реальність – тіньове паралельне парасуспільство як масштабне

системне утворення, розвиток якої за сучасних умов прискорюється. Поєднання тіньової паралельної реальності у множині її декомпозицій і паралельної реальності офіційного простору сучасного суспільства утворюють одну із потужних гібридних моделей його розвитку. Тіньове паралельне парасуспільство, як реальність в сучасних умовах, функціонально має найширшу розвинену множину поліструктур, що є інформаційною асиметрією офіційної, активно (гібридно) перехрещених з останньою.

Двоїстість засобів владного простору зумовлена існуванням та розвитком протиріччя між двома модусами сучасної гібридної кризи влади – фізичної дійсності та дискурсивного конструкту. Так, владний конфлікт слід трактувати як насамперед фізичний, матеріальний феномен – це персонал владних структур, керівництво, їх соціальний капітал, технічні засоби управління, зв'язку, інформаційна техніка, комунікації тощо. Водночас фізичний потенціал та його реалізація у владних процесах супроводжуються процесами їхнього дискурсивного осмислення, словесного опису та аналізу.

В останні десятиліття співвідношення двох модусів владного конфлікту – дискурсивного та матеріального – набуло різко асиметричного характеру: матеріальний модус владних процесів залишається відносно локалізованим, обмеженим, у значній мірі вторинним.

Сучасна форма тіньової паралельної реальності є найбільш розвиненою за своїми деформаційними, тінізаційними можливостями, вітчизняною макросуспільною тіньовою формою, що має найпотужніший потенціал щодо реалізації своїх внутрішньокорпоративних цілей, спрямованих на поширення та поглиблення потуг тіньового простору, що мають високий ранг тіньової небезпеки – небезпеки надзвичайного звуження легітимної частини реалізації офіційної політики влади, подальшої руйнації, деградації інституційної системи держави, громадянського суспільства. Тіньова паралельна реальність є найвпливовішим суспільним феноменом, що, не зважаючи на високий потенціал українського суспільства в багатьох сферах суспільного життя максимально мінімізує реальні результати національного поступу.

#### Список використаних джерел

1. Задорожний Г. Оновлення методології як умова відродження економіки / Г. Задорожний // Дзеркало тижня. – 2017 (11 лист.).

2. Гальчинський А. Економічна наука: проблеми методологічного оновлення / А. Гальчинський // Економіка України. – 2007. – № 3. – С. 4–13.

3. Предборський В. А. Тіньове паралельне парасуспільство як підсистема поліструктур паралельної реальності / В. А. Предборський // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. пр. Державного наук.-дослід. ін-ту інформатизації і моделювання економіки Мінекономрозвитку України. – К., 2018. – № 4. – С. 7–15.

4. Світова гібридна війна: український фронт / За заг. ред. В. П. Горбуліна. – Харків: Фоліо, 2017. – 496 с.

5. Предборський В. А. Козацькі реформи як реперетант детінізаційного тренду сучасних суспільних реформ / В. А. Предборський, Ю. О. Тараненко // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. пр. Державного наук.-дослід. ін-ту інформатизації і моделювання економіки Мінекономрозвитку України. – К., 2018. – № 2. – С. 3–9.

#### References

1. Zadorozhnyj G. Onovlennya metodologiyi yak umova vidrodzhennya ekonomiki / G. Zadorozhnyj // Dzerkalo tizhnya. – 2017 (11 list.).

2. Galchinskij A. Ekonomichna nauka: problemi metodologichnogo onovlennya / A. Galchinskij // Ekonomika Ukrayini. – 2007. – № 3. – S. 4–13.

3. Predborskij V. A. Tinove paralelne parasuspilstvo yak pidsistema polistruktur paralelnoyi realnosti / V. A. Predborskij // Formuvannya rinkovih vidnosin v Ukrayini : zb. nauk. pr. Derzhavnogo nauk.-doslid. in-tu informatizaciyi i modelyuvannya ekonomiki Minekonomrozvitku Ukrayini. – K., 2018. – № 4. – S. 7–15.

4. Svitova gibridna vijna: ukrayinskij front / Za zag. red. V. P. Gorbulina. – Harkiv: Folio, 2017. – 496 s.

5. Predborskij V. A. Kozacki reformi yak repzenetant detinizacijnogo trendu suchasnih suspilnih reform / V. A. Predborskij, Yu. O. Taranenko // Formuvannya rinkovih vidnosin v Ukrayini : zb. nauk. pr. Derzhavnogo nauk.-doslid. in-tu informatizaciyi i modelyuvannya ekonomiki Minekonomrozvitku Ukrayini. – K., 2018. – № 2. – S. 3–9.

#### Дані про автора

**Предборський Валентин Антонович,**

професор кафедри фінансового права та фіскального адміністрування, Національна академія внутрішніх справ, д.е.н., професор  
e-mail: prvika2015@gmail.com



**Данные про автора**

**Предборский Валентин Антонович,**

профессор кафедры финансового права и фискального администрирования, Национальная академия внутренних дел, д.э.н., профессор  
e-mail: prvika2015@gmail.com

**Data about the author**

**Valentin Predborskiy,**

professor of the Department of Financial Law and Fiscal Administration, National Academy of Internal Affairs, Doctor of Economic Sciences, Professor  
e-mail: prvika2015@gmail.com

УДК 33.06:336.71:330.14:004.056

DOI: 10.5281/zenodo.2537223

ГАВРИЛКО П.П.,  
ГАВРИЛКО Г.П.,  
ГУШТАН Т.В.

## Фінансова безпека банківської системи

**Предметом дослідження** є фінансова безпека банківської системи – важливої складової сучасної ринкової економіки.

**Метою дослідження** є запропоновані заходи щодо забезпечення належного рівня фінансової безпеки банківської системи.

**Методи дослідження.** У роботі використані діалектичний метод наукового пізнання, метод аналізу і синтезу, порівняльний метод, метод узагальнення даних.

**Результати роботи.** У статті окреслені зовнішні та внутрішні чинники, які впливають на стійкість банківської системи. Визначено принципи, яких необхідно дотримуватися при організації ефективної системи фінансової безпеки. Виявлено основні загрози для банківської системи та запропоновані заходи щодо забезпечення фінансової безпеки банківської системи.

**Висновки.** Результатами проведеного дослідження стали наступні висновки: систему безпеки банківської діяльності можна визначити як організовану сукупність спеціальних органів, коштів, методів і заходів, що забезпечують захист діяльності від впливу внутрішніх та зовнішніх загроз; виявлено основні загрози банківської системи; запропоновані заходи протидії негативному впливу потенційних загроз на процес забезпечення фінансової стійкості та стабільного функціонування банківської системи.

**Ключові слова:** банківська система, фінансова безпека, ефективність, принципи, капітал, інфраструктура, технології, стратегічне прогнозування.

ГАВРИЛКО П.П.,  
ГАВРИЛКО Г.П.,  
ГУШТАН Т.В.

## Финансовая безопасность банковской системы

**Предметом исследования** является финансовая безопасность банковской системы – важной составляющей современной рыночной экономики.

**Целью исследования** являются предлагаемые меры по обеспечению надлежащего уровня финансовой безопасности банковской системы.

**Методы исследования.** В работе использованы диалектический метод научного познания, метод анализа и синтеза, сравнительный метод, метод обобщения данных.

**Результаты работы.** В статье обозначены внешние и внутренние факторы, влияющие на устойчивость банковской системы. Определены принципы, которые необходимо соблюдать при организации эффективной системы финансовой безопасности. Выявлены основные угрозы для банковской системы и предложены меры по обеспечению финансовой безопасности банковской системы.

**Выводы.** Результатами проведенного исследования стали следующие выводы: систему безопасности банковской деятельности можно определить как организованную совокупность специальных органов, средств, методов и мероприятий, обеспечивающих защиту деятельности